

Uzasadnienie do Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030

Na podstawie: art. 42 pkt 2 oraz art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.).

Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 1065/256/IV/2013 z dnia 21 maja 2013 roku przystąpił do prac związanych z opracowywaniem *Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030*. Dokument powstał we współpracy Wydziałów: Terenów Wiejskich i Rozwoju Regionalnego Referatu - Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego (RCAS) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Wstępne prace organizacyjne dotyczyły określenia zasad, trybu i harmonogramu prac nad Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 (Uchwała Nr 1540/269/IV/2013 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 9 lipca 2013 roku). Na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (www.slaskie.pl) w zakładce *Plan rozwoju w Obszary wiejskie*, a także na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego znajdują się informacje (wraz z załącznikami) dotyczące każdego z etapów tworzenia dokumentu. Ponadto dla celów opracowania dokumentu oraz sprawnego przekazywania informacji utworzono elektroniczną skrzynkę pocztową: strategia.rozwojwsi@slaskie.pl.

W okresie od 29 lipca do 2 września 2013 r. trwały wstępne konsultacje społeczne z zakresu planowanej Strategii. Informacje o konsultacjach społecznych ogłoszono w dzienniku o zasięgu regionalnym oraz na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego www.slaskie.pl, w tym w Biuletynie Informacji Publicznej i na tablicy ogłoszeń. Możliwe było również zapoznanie się z dokumentami w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Wydziale Terenów Wiejskich.

Do prac nad Strategią powołano Konsultanta oraz Zespoły odpowiedzialne za przygotowanie dokumentu. Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 2216/285/IV/2013 z dnia 1 października 2013 roku powołał Konsultanta ds. Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 w osobie dr Krzysztofa Wrany z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, który m.in.:

- prowadził nadzór merytoryczny nad zapisami Strategii,
- prowadził konsultacje metodologiczne procesu opracowania Strategii,
- prowadził warsztaty w ramach prac nad Strategią,
- kierował pracami powołanych w ramach opracowywania Strategii zespołów,
- uczestniczył w konsultacjach społecznych projektu Strategii

oraz Stały Zespół Ekspertów w skład, którego weszli przedstawiciele środowiska naukowego związanego z rolnictwem i rozwojem obszarów wiejskich.

Uchwałą Nr 2217/285/IV/2013 z dnia 1 października 2013 roku Zarząd Województwa Śląskiego powołał Komitet Sterujący ds. Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030, którego zadaniem było:

- nakreślenie głównych kierunków prac nad Strategią,
- opiniowanie założeń programowych oraz projektu Strategii,
- czuwanie nad realizacją przyjętego harmonogramu prac.

Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 2218/285/IV/2013 z dnia 1 października 2013 roku powołał także Zespół Zadaniowy ds. Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030, do którego należało:

- koordynowanie prac nad procesem opracowywania Strategii,
- wyznaczanie tematów opracowań, określanie zakresu i terminu ich realizacji,
- formułowanie zaleceń wprowadzenia niezbędnych zmian do przygotowanych materiałów oraz opinii, niezbędnych do przygotowania Strategii.

Jednocześnie Zespół Zadaniowy ds. Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030:

- uczestniczył w warsztatach w ramach opracowywania Strategii,
- ustalał zakres opracowania Strategii,
- opiniował zapisy Strategii,
- zbierał dane oraz informacje niezbędne do opracowania Strategii,
- analizował dane statystyczne oraz weryfikował materiały i dokumenty pod kątem ich znaczenia dla rozwoju obszarów wiejskich regionu,
- dokonywał redakcji i syntezy diagnozy, wizji oraz celów strategicznych Strategii,
- badał zgodność zapisów Strategii z dokumentami strategicznymi poziomu europejskiego, krajowego i regionalnego,
- obsługiwał prace Komitetu Sterującego,
- redagował Założenia Programowe oraz projekt Strategii.

W miarę potrzeb, w ramach procesu opracowywania Strategii w posiedzeniach i pracach ww. Zespołu uczestniczyli eksperci zewnętrzni. Tworzone były robocze zespoły tematyczne, składające się ze specjalistów z określonych dziedzin.

Ekspertyzy, badania wykonane na potrzeby Strategii

- *„Delimitacja przestrzenna obszarów wiejskich w województwie śląskim”*, Stowarzyszenie Instytut Śląski, prof. zw. dr hab. Krystian Heffner, dr Piotr Gibas, Opole 2014.
- *„Kierunki presji inwestycyjnej na tereny rolnicze Województwa Śląskiego w perspektywie 2030 roku wraz z analizą dokumentów strategicznych”*, dr inż. arch. Tadeusz Kmieć, Katowice, 2014.
- *„Aktywność i efektywność w zakresie pozyskiwania środków pomocowych na obszarach wiejskich województwa śląskiego”*, dr inż. arch. Tadeusz Kmieć, Katowice 2014.
- *„Diagnoza uwarunkowań środowiskowych wraz z opracowaniem problemowym w zakresie wyznaczenia na terenach wiejskich województwa śląskiego obszarów o ekstensywnej gospodarce rolnej charakterystycznej dla obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych”*, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Renata Bula, Michał Romańczyk, Krzysztof Sokół, Agnieszka Wrońska.
- *Wyznaczenie na terenach wiejskich województwa śląskiego obszarów o ekstensywnej gospodarce rolnej charakterystycznej dla obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych (High Nature Value Farmland)*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
- *„Studium innowacyjne - zestaw pomysłów na rozwój gmin wiejskich w województwie śląskim”*, Paweł Makowski, grudzień 2014.
- *„Obszary Wiejskie i Rolnictwo”*, Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, 2014 r.

Ponadto zlecono wykonanie badania ankietowego, które przeprowadzone zostało wśród mieszkańców i przedsiębiorców (w tym rolników) z obszarów wiejskich województwa śląskiego (*Raport z badania ilościowego CATI. Badanie mieszkańców i przedsiębiorców z obszarów wiejskich województwa śląskiego* — firma Market Research World). Badanie przeprowadzone zostało w dniach 17.04.2014 r. – 15.05.2014 r. Celem ankiety była weryfikacja sytuacji przedsiębiorców (w tym rolników) oraz określenie jakości życia i poziomu satysfakcji osób zamieszkujących obszary wiejskie województwa śląskiego.

Posiedzenia, konferencje, warsztaty, konsultacje społeczne

W dniach 7-8 listopada 2013 r. odbyły się pierwsze warsztaty metodologiczno-organizacyjne Zespołu Zadaniowego. Natomiast prace nad Strategią zostały zainaugurowane w dniu 21 listopada 2013 r., w Katowicach podczas wojewódzkiego spotkania sołtysów pn.: Forum Sołtysów. Konsultant ds. Strategii dr. Krzysztof Wrana zaprezentował uczestnikom proces opracowywania Strategii.

W dniu 27 listopada 2013 r. odbyło się pierwsze posiedzenia Komitetu Sterującego, Zespołu Zadaniowego oraz Stałego Zespołu Ekspertów. Celem spotkania było przedstawienie zasad, trybu oraz harmonogramu prac nad Strategią.

W ramach prac nad Strategią zorganizowano szereg spotkań o charakterze warsztatowym. W dniu 8 stycznia 2014 r. zorganizowano warsztat naukowy pn.: „*Badania nad rozwojem obszarów wiejskich województwa śląskiego - stan zaawansowania i potrzeby*”. Warsztaty prowadził Konsultant ds. Strategii, który przedstawił założenia do prac nad Strategią. Podczas spotkania dyskutowano na temat potrzeb w zakresie badań nad rozwojem obszarów wiejskich województwa śląskiego oraz delimitacji przestrzennej obszarów wiejskich.

W dniu 25 lutego 2014 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Katowicach odbyło się spotkanie robocze członków Zespołu Zadaniowego oraz Konsultanta. Spotkanie dotyczyło omówienia stanu zaawansowania prac nad Strategią oraz przygotowaniu materiałów i informacji, do wykorzystania w procesie prac nad diagnozą strategiczną obszarów wiejskich województwa śląskiego oraz Załoženiami Programowymi do Strategii.

W marcu 2014 roku odbył się **pierwszy cykl warsztatów subregionalnych**. Warsztaty dotyczyły uwarunkowań rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych subregionach województwa śląskiego. Celem warsztatów było zapoznanie się z aspiracjami oraz oczekiwaniami mieszkańców danego subregionu, które posłużyły do przeprowadzenia diagnozy strategicznej oraz sformułowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w analizie SWOT. Ponadto w ramach zorganizowanych warsztatów w dniu 8 kwietnia 2014 r. zorganizowano spotkanie skierowane przede wszystkim do Lokalnych Grup Działania, Lokalnych Grup Rybackich oraz organizacji pozarządowych.

W dniu 11 kwietnia 2014 r. na spotkaniu warsztatowym Zespołu Zadaniowego podsumowano I cykl warsztatów. W dalszej kolejności w dniach 2-3 czerwca 2014 r. zorganizowano warsztaty nt. kluczowych zagadnień oraz układu Założeń Programowych Strategii. W spotkaniu udział wzięli członkowie Zespołu Zadaniowego oraz przedstawiciele Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska w Katowicach i Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie.

Drugi cykl warsztatów subregionalnych odbył się w październiku 2014 r. Podczas spotkań zaprezentowano wyniki I cyklu warsztatów oraz wypracowywano cele i kierunki działań Strategii w perspektywie do 2030 r. Uczestnikami powyższych spotkań warsztatowych byli

przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, instytucji branżowych, instytucji naukowo-badawczych, Lokalnych Grup Działania i Lokalnych Grup Rybackich oraz organizacji pozarządowych. W ramach dwóch cykli warsztatów subregionalnych zorganizowano 11 spotkań (w Częstochowie, Lublińcu, Rybniku, Pszczynie, Bielsku-Białej i Katowicach), w których uczestniczyło ponad 340 osób.

W oparciu o ekspertyzy naukowe, badanie CATI, informacje uzyskane w wyniku prac analitycznych i warsztatowych oraz prac powołanych Zespołów, opracowano **Założenia Programowe Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do 2030 roku**, przyjęte Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1638/360/IV/2014 z dnia 2 września 2014 r. Dokument poddano szerokim konsultacjom społecznym. Informacje o konsultacjach społecznych zostały ogłoszone w dzienniku o zasięgu regionalnym oraz na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (www.slaskie.pl), w tym w Biuletynie Informacji Publicznej i na tablicy ogłoszeń. Możliwe było również zapoznanie się z dokumentem w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego w Wydziale Terenów Wiejskich. Konsultacje społeczne trwały od 10 września do 30 października 2014 r. Do udziału w konsultacjach zaproszono m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, instytucje branżowe i pozarządowe. Dwie instytucje zgłosiły uwagi — Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach oraz Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. Złożone uwagi uwzględniono w projekcie Strategii. Jednocześnie przedłożono Założenia Programowe pod opiniowanie Komisjom merytorycznym Sejmiku Województwa Śląskiego oraz Komitetowi Sterującemu.

Celem zapewnienia jak najszerszemu gronu zainteresowanych możliwości zapoznania się z efektami prowadzonych prac i wzięcia udziału w dyskusji nad Strategią, w dniu 6 listopada 2014 r. w Katowicach zorganizowano konferencję pt.: „Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030”. W konferencji uczestniczyło ponad 100 osób, wśród których byli Radni Sejmiku Województwa Śląskiego, członkowie Komitetu Sterującego, przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, uczelni wyższych, instytucji branżowych oraz organizacji pozarządowych, a także przedstawiciele Lokalnych Grup Działania i Lokalnych Grup Rybackich. Podczas konferencji zaprezentowano m.in.: Założenia Programowe Strategii, Delimitację przestrzenną obszarów wiejskich w województwie śląskim, Kierunki zmian presji inwestycyjnej na tereny rolnicze województwa śląskiego oraz Założenia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

W dniach 27-28 listopada 2014 r. odbyło się spotkanie warsztatowe Zespołu Zadaniowego. Celem posiedzenia było wypracowanie oraz redakcja projektu Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030. Kolejne posiedzenie członków Komitetu Sterującego oraz Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich odbyło się w dniach 21-22 kwietnia 2015 r. Posiedzenie miało formę warsztatów. Celem spotkania było zaopiniowanie zapisów projektu Strategii.

Projekt Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 1028/43/V/2015 z dnia 16 czerwca 2015 r. Natomiast uchwałą Nr 1600/62/V/2015 z dnia 25 sierpnia 2015 roku Zarząd Województwa Śląskiego przyjął **Prognozę oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030** oraz skierował do konsultacji społecznych projekt Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Informacje o konsultacjach społecznych zostały ogłoszone w dzienniku o zasięgu regionalnym oraz na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (www.slaskie.pl),

w tym w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń i na elektronicznej tablicy ogłoszeń. Z dokumentacją można było się zapoznać w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Wydziale Terenów Wiejskich. Konsultacje społeczne trwały od 1 września 2015 r. do 7 października 2015 r. Do udziału w konsultacjach zaproszono m.in.: jednostki samorządu terytorialnego, instytucje branżowe i pozarządowe, Wojewodę Śląskiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Komisje Sejmiku Województwa Śląskiego, Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Wpłynęło 30 uwag (w tym 2 opinie), z których 3 uwagi częściowo uwzględniono, 5 uwag nie uwzględniono. Charakter nadesłanych uwag dotyczył m.in. wizji rozwoju, kierunków i przedsięwzięć strategicznych, wskaźników monitorowania, potencjałów i wyzwań subregionów oraz aspektów formalnych. Szczegółowe zestawienie uwag i wniosków przyjęte zostało przez Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 2089/74/V/2015 z dnia 3 listopada 2015 roku.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych uzyskano pozytywne opinie od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W dniu 17 września 2015 r. na posiedzeniu Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w Warszawie opiniowano projekt Strategii wraz z Prognozą. Na posiedzeniu plenarnym Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w Warszawie w dniu 30 września 2015 r. uzgodniono projekt Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. W dniu 30 września 2015 r. odbyło się także posiedzenie Komisji Rolnictwa i Terenów Wiejskich Sejmiku Województwa Śląskiego celem zaopiniowania Projektu Strategii wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Komisja Rolnictwa i Terenów Wiejskich pozytywnie zaopiniowała przedstawione dokumenty.

Ponadto we wrześniu 2015 r. została opracowana **ocena-ex-ante projektu Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030**. W celu uzupełnienia projektu Strategii o wyniki konsultacji oraz rekomendacji i wniosków z oceny ex-ante pn.: „*Ocena ex-ante projektu Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 Raport końcowy*”, w dniach 10-11 grudnia 2015 r. odbyło się spotkanie warsztatowe Zespołu Zadaniowego.

W dniu 3 lutego 2016 r. na ostatnim posiedzeniu Komitetu Sterującego zaprezentowano ostateczny projekt Strategii, w którym uwzględniono wyniki konsultacji społecznych oraz oceny ex-ante. Dokument został pozytywnie zaopiniowany oraz zarekomendowany pod obrady Sejmiku Województwa Śląskiego. Zarząd Województwa Śląskiego przygotował ostateczną wersję projektu **Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030**, kierując ją 10 maja 2016 r. do Sejmiku Województwa Śląskiego celem jej uchwalenia.

W dniu 27 czerwca 2016 r. Radni przyjęli Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/25/8/2016 **Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030**.